

PM

Datum 2016-07-08

Klassificering

Dnr

Version 2.0

Avdelning

Informationsavdelningen

Enhet Kulturmiljöinformation

Metadata för datauttag ur FMIS

Detta dokument beskriver de datauttag enligt Riksantikvarieämbetets standarduppsättning, som finns för nedladdning i Fornsök (framförallt uttag indelade efter län och kommun samt uttaget för hela Sverige). Det är även tillämpligt på andra datauttag som finns att ladda ner i Fornsök, men datauttag som inte har standarduppsättning kan antingen sakna vissa fält eller innehålla fält som inte finns beskrivna här.

Utförligare beskrivning av informationens historik och kvalitet hittar du här:

<http://www.raa.se/app/uploads/2014/02/FMIS-bakgrund-uppdaterad-20160707.pdf>

Geografisk täckning

De länsvisa uttagen innehåller samtliga kända och registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i aktuellt län. Uttagen namnges enligt principen FMIS_län_L_shape/tab_datum. Bokstaven L står för att det är ett länsuttag. Shape eller tab anger formatet på datauttaget.

De kommunvisa uttagen innehåller samtliga kända och registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i aktuell kommun. Uttagen namnges enligt principen FMIS_län_K_shape/tab_datum. Bokstaven K står för att det är ett kommunuttag. Kommunuttagen skapas enbart efter beställning.

FMIS_Sverige_shp/tab_datum innehåller samtliga kända och registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i Sverige. Enstaka objekt ligger utanför Sverige och utgörs framförallt av svenska fartyg som förlist utanför Sveriges gräns.

Koordinatsystem

SWEREF 99 TM

Filuppsättning i datauttag av shape-format

Varje shape-fil består av 4 filer för punkt (point), 4 för linje (line), 4 för yta (area) och 4 för attributdata (nil). Nil-filen skapas för de objekt som saknar geometri men har attributdata.

De 4 filerna som ingår i varje shape-fil är följande:

*.shp	Geometrifil
*.dbf	Attributfil i Dbase-format
*.shx	Indexfil
*.prj	Projektionsfil

Filuppsättning i datauttag av tab-format

Varje tab-fil består av följande 4 filer:

*.tab	Huvudfil/Tabelldefinitioner
*.dat	Attributfil
*.map	Geometrifil
*.id	Indexfil till grafiska objekt

Kända problem som kan uppstå med shape-filer

Eftersom det finns en begränsning i shape-filformatet att en kolumn max får bestå av 4000 tecken klipps texter som är längre.

Kända problem som kan uppstå med tab-filer

Alla datauttag genereras i koordinatsystemet SWEREF 99 TM, men när man öppnar tab-filen så kan programmet som öppnar filen ändå hävda att uttaget är i WGS84. Detta beror på att det finns objekt i FMIS som ligger utanför koordinatsystemet SWEREF 99 TM:s utsträckning, men inom WGS84:s utsträckning. Vissa program tolkar det som att uttaget har dubbla koordinatsystem, vilket kan ställa till problem vid konvertering.

Informationens kvalitet

Lagändring

Den 1 januari 2014 infördes förändringar i lagen som bl.a. reglerar skydd av fornlämningar. Lagen ändrar namn från *Lag (1988:950) om kulturminnen m.m.* till *Kulturmiljölag (1988:950)* http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-1988950-om-kulturminnen_sfs-1988-950/

Lagändringen innebär förändringar av vad som är fornlämning. Bland annat har det tillkommit ett åldersrekvisit som säger att lämningar som tillkommit före 1850 är fornlämningar om de uppfyller övriga kriterier (läs mer om antikvarisk bedömning, fornlämningar och lämningstyper i "Lista med lämningstyper och rekommenderad antikvarisk bedömning. Version 4.1" och "Vägledning om fornlämningsbegreppet och fornlämningsförklaring" här: <http://www.raa.se/hitta-information/fornsok-fmis/yrkesanvandare/manualer/>).

Informationen i FMIS är inte uppdaterad utifrån den nya lagen – detta kommer att ske successivt. I söktjänsten Fornsök finns följande text på de lämningstyper som kan beröras av lagändringen och inte är uppdaterade:

Viktig information! Antikvarisk bedömning kan vara inaktuell p.g.a. den nya kulturmiljölagen.

[För aktuell rekommendation om antikvarisk bedömning - se Riksantikvarieämbetets vägledning och lämningstypslista.](#)

I de fall den antikvariska bedömningen är uppdaterad framgår detta i datauttagen i kolumnen Bedömd. Där anges om den antikvariska bedömningen är gjord genom antagande, rekommendation i Lämningstypsistan eller genom fornlämningsförklaring. I de fall inget värde anges i kolumnen för Bedömd har inte den antikvariska bedömningen uppdaterats. Läs mer om antagande, Lämningstypslista (rekommendation) och fornlämningsförklaring här: <http://www.raa.se/hitta-information/fornsok-fmis/nyheter/nytt-i-fornsok>

Datauttagen omfattar information om fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar som är kända och registrerade i FMIS. Enligt Kulturmiljölag (1988:950) är fornlämningar skyddade oavsett om de är registrerade i FMIS eller inte.

Informationen kommer huvudsakligen från inventeringar, anmälningar och arkeologiska undersökningar och har samlats in sedan 1930-talet. Vid överföring av information från analog till digital form kvalitetssäkrades endast viss information; lämningstyp, antikvarisk bedömning samt geografisk position. Beskrivningarna är till exempel inte alltid inskrivna och ingår inte heller i datauttaget utan finns tillgängliga via en url till Fornsök. Kvalitetssäkring pågår hela tiden och fel rättas löpande. Informationen om de maritima lämningarna är särskilt svår att kvalitetssäkra eftersom den ofta är insamlad i annat syfte än informationen om lämningar på land. Många av de maritima lämningarna (t.ex. fartyg och förlisningsuppgifter) har ingen position alls, många har osäker position eller felaktig position i FMIS.

Geografiskt indelade uttag (t.ex. socken-, kommun- och länsuttag) innehåller inte de lämningar som ligger i vatten utanför gränserna. För att få med samtliga lämningar hänvisas till uttaget "FMIS_Sverige..." som innehåller samtliga kända lämningar i Sverige, inklusive några objekt till havs utanför Sveriges gränser.

WMS

Informationen i FMIS finns även tillgänglig som WMS-tjänst. Adress till WMS:en finns att ladda ner från nedladdningsplatsen för datauttag i Fornsök.

Hänvisning till källan

Det är tillåtet att sprida vidare informationen från FMIS men källan bör anges: "Riksantikvarieämbetets fornminnesinformationssystem, FMIS" tillsammans uttagets datum eftersom informationen uppdateras kontinuerligt. Riksantikvarieämbetet hävdar ingen upphovsrätt till materialet i datauttagen.

Aktualitet

Datauttagen uppdateras 1 gång per vecka (natt mellan fredag och lördag). För att ha så aktuell data som möjligt rekommenderas att man laddar hem nya datauttag varje måndag morgon.

Kontaktuppgifter

fornsok@raa.se

På hemsidan www.fornsok.se läggs information ut löpande, t.ex. om driftsstörningar och liknande.

Begreppsförklaring

FMIS – Fornminnesinformationssystemet. Databas och tillhörande applikationer.

Fornsök – söktjänst för den information som finns lagrad i FMIS databas.

Lämning – kan vara såväl fornlämning som övrig kulturhistorisk lämning.

Fornlämning – lämning som uppfyller kriterierna för skydd enligt Kulturmiljölag (1988:950).

Övrig kulturhistorisk lämning – lämningar som vid besiktningstillfället inte uppfyllde kriterierna för skydd enligt då gällande lag, men ändå anses vara kulturhistoriskt intressanta. En övrig kulturhistorisk lämning kan vid nybesiktning komma att klassas som fornlämning.

Enkel lämning – enskilt objekt i FMIS. Har geometri.

Sammansatt lämning – lämning som i FMIS innehåller fler lämningar utan geometrier (s.k. ingående komponenter). Har geometri.

Ingående komponent – lämning som ingår i en sammansatt lämning. Saknar generellt geometri.

Huvudobjekt – den sammansatta lämningen till vilken geometrin hör.

FMI-enhet – samlingsnamn för att beskriva en post i FMIS. En FMI-enhet kan antingen vara av typen enkel lämning, sammansatt lämning eller ingående komponent.

Beskrivning av fälten i FMIS datauttag med standarduppsättning

Attributfälts- rubrik i shp-fil	Beskrivning	Kommentar
OBJEKT_ID	Objektets unika identitet i FMIS databas.	
SAMMSATT_ID	Anger identiteten för det huvudobjekt som aktuellt objekt ingår i.	
GEOMETR_ID	Administrativt löpnummer för geometrier inom samma objekt.	
RAA_NUMMER	Namn på FMI-enhet som består av sockennamn och löpnummer. Lämningar som ligger i havet, utanför sockengräns, namnges med sjökortsbeteckning istället för sockennamn.	Inte unikt värde.
LAN	Län enligt gällande administrativ indelning.	Informationen hämtas från GSD-fastighetskartan (Lantmäteriets fastighetskarta, GSD står för Geografiska Sverigedata).
ACL_ID	Anger säkerhetsklass.	1 = publik geometri Tidigare användes även värdet 0 för icke publika geometrier. I FMIS finns inte längre några geometrier som inte är publika varför värdet alltid ska vara 1.
GILTIG_FRO	Tidpunkten för när objektet senast ändrades.	
LAN	Län enligt gällande administrativ indelning.	Informationen hämtas från GSD-fastighetskartan.
KOMMUN	Kommun enligt gällande administrativ indelning.	Informationen hämtas från GSD-fastighetskartan.
LANDSKAP	Landskapsgränser.	Generaliserade och ändrade utifrån Riksantikvarieämbetets sockenskipt.
SOCKEN	Låsta och fastställda socknar enligt Jordregistersockenindelningen 1995.	Utgörs av Riksantikvarieämbetets sockenskipt. Namn enligt Antikvarisk-Topografiska Arkivets sockenförteckning.
LÄMNINGSTYP	För FMIS definierad typ av lämning.	För definitioner se dokumentet <i>Lista med lämningstyper och antikvarisk praxis</i> . http://kulturarvsdata.se/raa/samla/html/8539
ANTIKV_BED	Anger hur man bedömt lämningen enligt Kulturmiljölagen (1988:950) (tidigare Lag (1988:950) om kulturminnen m.m.) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-1988950-om-kulturminnen_sfs-1988-950/	För definitioner av antikvarisk bedömning se dokumentet <i>Handledning för inventering och dokumentation av forn- och kulturlämningar för FMIS, ver. 1.1 (Del 1 Handledning)</i> . http://kulturarvsdata.se/raa/samla/html/252
BEDOMD	Anger om den antikvariska bedömningen är uppdaterad enligt Kulturmiljölagen (1988:950).	Antagande innebär att den antikvariska bedömningen är uppdaterad utifrån antagande. Rekommendation innebär att den antikvariska bedömningen är uppdaterad enligt rekommendation i Lämningstypslistan. Fornlämningsförklaring innebär att lämningen är

		uppdaterad genom fornlämningsförklaring enligt 2 kap. 1§ Kulturmiljölag (1988:950) .
EGENSKAP1	För FMIS definierad och formaliserad beskrivning av en lämningstyp.	För definitioner se dokumentet <i>Lista med lämningstyper och antikvarisk praxis</i> .
EGENSKAP2	För FMIS definierat värde som är möjligt att ange för en viss egenskapstyp.	För definitioner se dokumentet <i>Lista med lämningstyper och antikvarisk praxis</i> .
EGENSKAP3	För FMIS definierat värde som är möjligt att ange för en viss egenskapstyp.	För definitioner se dokumentet <i>Lista med lämningstyper och antikvarisk praxis</i> .
NAMN	Namn som valts för kartpresentation av FMI-enheten.	Detta namn rekommenderas för publicering på GSD-fastighetskartan.
SKADESTAT	Beskriver lämningens fysiska skick.	
UNDSOKSTAT	Beskriver i vilken omfattning lämningen har undersökts.	
LAGE	Beskriver om lämningen står på sin ursprungsplats, har flyttats, ej är återfunnen eller är fyndplats.	
ANTAL	Anger hur många av en viss lämningstyp som ingår i en sammansatt lämning. Anger antal 1 för enkla lämningar och för huvudobjektet i en sammansatt lämning.	
BYRAMBESL	Anger om den aktuella lämningen enbart har kontrollerats byråmässigt och inte är granskad i fält.	Anges med värdet Ja eller Nej.
OSAK_POS	Anger om lämningens position är osäker.	Anges med värdet Ja eller Nej.
OSAK_UTBR	Innebär att fornlämningen har svårbestämbar eller osäker begränsning och inte är synlig ovan mark.	Anges med värdet Ja eller Nej. Om Ja anges får fornlämningen en (R)-markering på GSD-fastighetskartan.
MATMETOD	Anger vilken metod som använts i fält för att lägesbestämma och avgränsa lämningen	
MEDFELFALT	Radiellt medelfel i meter	+/- 10 meter används schablonmässigt vid värdetypen <i>Manuell inprickning</i> för bakgrundskarta i skala 1:10 000. Vid andra skalor används andra värden, 0,0001 % av kartans skala. När GPS använts anges schablonmässigt +/- 7 meter. När DGPS, RTK eller Totalstation använts anges det värde som instrumentet gett.
REG_ORG	Anger registreringsansvarig organisation.	Vid senaste registrering.
ANSV_REG	Anger namn på ansvarig registrerare.	Vid senaste registrering.
REG_DATUM	Anger datum för registrering i FMIS databas.	Vid senaste registrering.
ANSV_ORG	Anger ansvarig organisation vid inventeringstillfället.	
ANSV_PERS	Anger ansvarig person vid inventeringstillfället.	
DOK_DATUM	Anger datum för inventeringstillfället.	
URL	Anger URL:en för det aktuella objektet i Fornsök	